

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد.

۲۰۱۹/۰۵/۱۴

پوهندوی آصف بهاند

لنډی، د ثبتولو ستونزه

دري ډير شمه برخه

په پسرلي خوشحاله نه يم
د ونو پانې ستاسو کور پناه کوينه
باران ورپړي شال په سر کړه
پيريان مي نيسي چې لمده دي ووينمه
خبر مي اخله د زړه سره
د غم اوبه مي تر مری راغلي دينه

لنډی د پښتو ژبې د فولکلور هغه غني او نه زړېدونکی ژانر دی چې له هر ډول حالاتو سره ځان برابرولی شي او په ټولنه کې روان حالات په هنري بڼه انځوروي او تلپاتې کوي يې.

ما (آصف بهاند) د لنډيو په باب په خپل يو څېړنيز اثر «لنډی»، د ثبتولوستونزه» په مقدمه کې د لنډيو په باب داسې ليکلي وو:

«د لنډيو په باب څيړنه هر کله نوې او اړينه ده، ځکه دا د پښتني فولکلور يو داسې ټوکيدونکی او هره ورځ غوړيدونکی ژانر دی، چې څومره نوی را زرغونېږي، هغومره توليدو او نوې کار او نوې څيړنې ته اړتيا لري.»

د لنډيو د شکل او محتوی په باب ډېر بحثونه شوي دي او په ډېری بحثونو کې پر دې خبرو ټينگار شوی دی چې:

«پښتو لنډی له لومړنيو برياوو، ناکاميو، خوشيو، مينې، غمونو، دردونو، خوندونو، وصالونو، بيلتونونو او... نه نيولی؛ بيا تر سل گونو او زرگونو نورو ټولنيزو مطالبو پورې، په خپله لمن کې خوندي کړي دي.»

د زمانو په تيريدو سره د لنډيو دغه خزانه د هر نسل له خوا داسې بډايه شوي ده، چې اوس نه يوازې د پښتنو د فولکلور يوه وياړمنه برخه ده، بلکې د بشري فرهنگ يوه ستره برخه او لاسته راوړنه بلل کيږي چې عمر يې د اټکل له مخې زرگونو کلونو ته رسېږي.»

د هر نسل فرهنگي مسؤليت دی چې يو څو زرينې کرښې (يو څو نوې لنډی) ور اضافه کړي او د دې په څنگ کې د فولکلور پلورونکو دنده ده چې دا نوې لنډی د کره کتنې په تله کې وتلي، خوندي يې کړي او د اوسني سواد په مدرن ارسيف (کمپيوټر) په جال کې يې خوندي کړي.

ما هم د خپل فرهنگي مسؤليت پر بنا د نويو او په زړه پورې لنډيو د خوندي کولو په لړ کې يو څو نوې او تکراري، خو په زړه پورې لنډی را ټولي کړي دي چې دلته به يې له تاسو درنو لوستونکو سره شريکي کړم.

د پاڼو شمېره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په خبر و لولئ

سره له دې چې د لنډيو د مقالو په سلسله کې يو څه ځنډ رامنځ ته شو، خو په دې زماني واټن کې ما هر چېرې او په هر ډول موقعيت کې به چې نوي يا په زړه پوورې لنډې په مخه راغله او يا به مې واورېده، نو سمدلاسه مې خوندي کوله او دا دې د لنډيو د لړۍ په دې برخه کې يې تاسو درنو لوستونکو ته وړاندې کوم:

پر سر مې دروند پرونی نه وور
د خدای رضا ده د سپړن خبرې ورمه

په زیارتونو يې غوښتم
اوس راته خان په زیارتونو خلاصونه

کوژدن مې نه ده ولي ژاړې
موږ کره هسي میلمانته راغلي دینه

له سین نه پورې یاري مه کره
یا به باران وي، یا به خور راوتی وینه

يو چې مین وي بل غریب وي
خاونده دا عمر به ځنگه تېروینه

نه به غنم من په روپی شي
نه به دا مستې جینکی ارزاني شینه

په پسرلي خوشحاله نه يم
د ونو پاني ستاسو کور پناه کوینه

ونو ته مه خپزه جانانه
لیدی مې نشی زه کوټه کې ناسته یمه

په پسرلي خوشاله نه يم
د ونو ځانگي د یار کور پنا کوینه

باران ورپورې شال په سر کره
پیریان مې نیسي چې لمده دې ووینمه

مېني دي داسي لېونی کرم
د ورځي گرځم د شپي خپل کوم خوبونه

عاشقي داسي بد مرض دی
يو کال مې وکره په ډوډی نه مرېدمه

خال مې د کوندي په مخ ولید
بیغلو له بنایي چې پنځه کښېردي خالونه

چې ونه بنوري باد لگیږي
جینی چې خال په تندي ږدي څوک به لرینه

په خوله دې سم راته ونه وي
په بنورېدلي سر دې زه نه پوهېدمه

د پاڼو شمېره: له 2 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلېکنې د لیکنيزې بڼې پاروالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په څير و لولئ

ماخوستن لمونځ دې قبول مه شه
ديدن دې پرېښو د ايمان كوي سوالونه

بيگاه رانغلي بدنصبيه
لكه د گوري بوجي نېغه ناسته ومه

په زړه مي ته وي، خدای را نه كړي
بيا به د خدای په در كي نه كوم سوالونه

بوی د لمدو نكړيزو راغی
د كومي پېغلي د كوژدې دسمال به وړينه

كل به په قرض له چانه واخلم
د وركولو مي څوك نشته وچ به شينه

د وينو ډكه خوله يي راوړه
نجلی په يار پسي بنكړي خورلي دينه

تويت د كابل له لوري راغی
په گلخان تريخ و په ما خور ولگيدنه

تويت د كابل له لوري راغی
زه يي تكور كرم، تور يي دوره كړ مينه

په كابل سپيني واوري وشوي
سرو نيولي نازولي صورتونه

دغم پوليس راپسي گرځي
زه د ليلا په يارانه غل شوی يم

ژوند مي اوبه اميد غلبييل و
ما په غلبييل كي اوبه وړي نه پوهيدمه

څبر مي اخله د زړه سره
د غم اوبه مي تر مری راغلي دينه

د تور دكن مساپر راغلل
د هديرې لالي نژدې دی نه راځينه

په كتابونو كي څه نشته
په تورو سترگو كي پراته دي ټول رازونه

جانان مي راز ساتلی نه شي
د بي بي سي په شاني كلي خبروینه

له نژدې لري څلك راغلل
د هديرې لالی نژدې دی نه راځينه

د يار مي دغه عادت زړه خوري

د پاڼو شميره: له 3 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دلېکنې د ليکنيزې بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په ځير و لولئ

اوبنانه په بډه گرځوي خوري قسمونه

مامونې سمه ليوونې ده
هغه يې وژني دا ماما، ماما كوينه

پخوا به مياشت كې په مخ راغلي
اوس دې په كال كې لتوم نه دي وينمه

خان مې د چرگ تر بڼو سپك كړ
د موزيكي كټ ته په خپله و ختمه

جنت كتليه سر راچگ كړه
د تا وژلي، ماشوم غواړي خيراتونه

جانانه هيڅ مه خپه كېږه
زه پر كېږو لارو درځم تا راولمه

دنگه دې غاړه، دنگه ونه
شيريڼه ياره په ديدن پسي دې مرمه

تر پلو لاندې درته گورم
ورونه مې ناست دي اوس به لاس درواچوينه

د ټيكرې درز نه درته گورم
غیرتياں ناست دي، اوس به ويني تويي شينه

د پاڼو شمېره: له 4 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دلېکنې دلېکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په ځير و لولئ